

Prof. dr. Janko Prunk

(Govor ob državnem prazniku v Sv. Juriju, 24. junij 2022)

Ljubi Slovenci, dragi rojaki iz Svetega Jurija, spoštovani in cenjeni gospod župan Anton Slana in kolega in prijatelj profesor Franc Čuš, hvala vama obema za povabilo v Sveti Jurij, zaradi katerega sem počaščen.

Jutri praznujemo enega največjih dejanj naše slovenske narodne zgodovine: proglasitev samostojne, neodvisne slovenske države, Republike Slovenije. S praznovanjem tega dejanja, ki smo ga Slovenci doživeli pozno v svoji zgodovini, se zavedamo njegovega pomena, da smo se postavili ob bok večjih in starejših evropskih narodov in dosegli z njimi enakopravnost.

To, da bomo kot neodvisna država sprejeti v družino neodvisnih držav sveta, nam je že 23. decembra 1991 sporočil v svoji čestitki nemški zvezni predsednik Richard von Weizsaecker in zatrdil, da nas nemški narod pozdravlja. Ta čestitka predsednika države nemškega naroda, ki nas je stoletja v zgodovini hotel osvojiti in potujčiti, je bila zame kot zgodovinarja najbolj radosten in pomemben dokaz naše dozorelosti in enakopravnosti in verjamem, da je tako občutila tudi večina Slovencev.

Naša zgodovinska pot do tega uspešnega dejanja je bila dolga in polna naporov, vrednih občudovanja, da smo se kot malo ljudstvo in potem mali narod sploh ohranili. Da je tako, se imamo zahvaliti svoji naravni trdoživosti in zvestobi svojemu jeziku, v katerem nam je naš utemeljitelj slovenske pisane besede Primož Trubar dal abecedarij, katekizem in ime in je LUBIM SLOVENCEM zaželel mir, milost in pravo spoznanje božje, kar je bilo potem stoletja temelj narodnemu razvoju.

Nekaj stoletji pozneje je največji slovenski pesnik in narodni buditelj France Prešeren dodal še našo srčno zvestobo in prerokoval, da se bodo vremena Slovincem zjasnila in da bo njegova poezija v slovenskem jeziku ostala, ker je iz srca svoje kali poglala. Slovenci smo potem vse, kar smo delali, ustvarjali iz lastnih moči, iz srca in nikomur nič jemali ali škodovali, na kar smo lahko posebej ponosni in to lahko vedno povemo.

Prešernova prerokba in njena utemeljitev je potem dobila svoj politični izraz v revolucionarnem letu 1848, ko je najbolj bistra in pogumna slovenska oseba Matija Majer – Ziljski oznanil slovenski narodni program – Zedinjeno Slovenijo, v katero naj se združijo vse dežele, v katerih prevladuje slovenski jezik, ki naj postane v njih tudi uradni jezik uprave in šolstva. Poudaril je, da je slovenski narod slovenski jezik. Ta je ostal do danes naš narodni temelj in vse, kar smo naredili in dosegli, je bilo v imenu svojega jezika in srčne zvestobe njemu.

Žal smo imeli v svojem razvoju v naslednjih obdobjih tudi omahljivce, bodisi politike in tudi kulturnike, ki so v svojem malodušju dvomili v možnost slovenskega narodnega obstoja in razvoja. Toda glavni ljudski tok so usmerjali ljudje poguma, zvestobe in ljubezni, ki so hrabrilili Slovence v vztrajanju v njihovem jeziku.

Pa smo prišli do dveh pomembnih mož v 20. stoletju, doma v tem lepem slovenskem kraju, Svetem Juriju v Prlekiji: do duhovnika, politika in državnika Antona Korošca, ki nas je z majniško deklaracijo izpeljal iz avstrijsko-nemške nadoblasti v jugoslovansko državo, kjer se je naša narodna bit lažje uveljavljala, čeprav ne v čisto idealnih razmerah. Drugi je bil Korošček sosed, profesor, pesnik in premišljevalec človekove in narodne usode – Edvard Kocbek. Ponosni in pošteni moramo biti spominu teh dveh odličnih mož slovenskega naroda, katerih delo je vgrajeno v našo narodno osvoboditev junija 1991.

Direktno pa nas je v našo narodno-državno osamosvojitve vodila nova Majniška deklaracija, ki so jo na kongresnem trgu v Ljubljani oznanile nove demokratične opozicijske sile 8. maja 1989.

Danes imamo svojo državo, ki je za narod tako pomembna, kot je za človeka osebna svoboda. Danes to vidimo na primeru Kataloncev, Baskov, Škotov, ki se trudijo za svojo nacionalno državo, ki jih bo predstavljala v Evropski uniji.

Veselimo se svoje države, imejmo jo radi in ne govorimo o njej slabo, če jo občasno upravljajo ljudje, ki nam niso po volji. Ne govorimo, da pri nas vlada diktatura in razni -izmi, ki maličijo človekovo svobodo in državo. Naša država ima trdno demokratično podlago, ki omogoča demokratično spreminjanje oblasti in razvoj novih konceptov našega medsebojnega svobodnega življenja.

Trenutni prvi slovenski politik, predsednik vlade, ves čas svoj program predstavlja kot gibanje svobode in upajmo, da je ne bo usmeril ne na levo ne na desno, niti ne v vulgarni liberalizem.

Zaupajmo v našo srečno zvezdo. Zato vam želim, da se danes zvečer in tudi jutri, na rojstni dan naše države, počteno poveselimo in tudi da vedno ohranjate optimizem in srčnost, saj je domovina od nas vseh, »ki dobro v srcu mislimo«.